

Reactie Schiphol

- Vakbond FNV pleit voor aanvullend onderzoek onder werknemers van Schiphol om de gezondheidseffecten van UFS op juist deze populatie in kaart te brengen. Onderschrijft Schiphol de noodzaak van een dergelijk onderzoek?

We delen de wens naar meer kennis. Het RIVM onderzoekt op dit moment of en zo ja welke lange termijn effecten er zijn als gevolg van blootstelling aan ultrafijnstof. Dat onderzoek ondersteunen we en volgen we op de voet. Kwaliteit van leven is een van de speerpunten van Schiphol en de inzichten uit het onderzoek kunnen helpen dat voor omwonenden van en werknemers op de luchthaven te verbeteren.

- Meten jullie zelf de concentratie UFS op Schiphol of gaan jullie dat doen? Waarom wel/waarom niet?

We weten uit eerder onderzoek dat hoe dichterbij de luchthaven, hoe hoger de concentraties ultrafijnstof. Er is echter nog geen duidelijkheid over de gezondheidseffecten van ultrafijnstof en bij welke concentraties die optreden. Op basis van het onderzoek dat RIVM nu uitvoert, kunnen we bepalen of er aanvullend onderzoek gewenst is.

- In 2012 is er door ACI Europe een studie uitgebracht waarin wordt ingegaan op UFS op luchthavens, onder meer naar aanleiding van onderzoek in Kopenhagen en Zürich. Welke conclusies heeft Schiphol uit die studies getrokken en wat heeft Schiphol de afgelopen jaren ondernomen om de effecten van UFS op medewerkers in kaart te brengen en blootstelling terug te dringen?

Goed om te weten, is dat er na 2012 ook door ACI een aanvullende, verdiepende studie is gepubliceerd: <https://www.aci-europe.org/component/downloads/downloads/5566.html>. Met de nieuwste inzichten, was de conclusie: "It can be concluded, that findings from this project do not provide evidence for an association between occupational exposure to UFP and the incidence of cardiovascular diseases, lung diseases or cancer among airport employees at Copenhagen Airport. This is the first study that examines this association at an airport and more research is needed." Daarnaast concludeerde RIVM in een eerste verkennend onderzoek in 2016: 'Er zijn geen duidelijke aanwijzingen dat de sterfterisico's nabij de luchthaven Schiphol afwijken van die van nabijgelegen gebieden of elders in Nederland.' Wel deed het RIVM de aanbeveling aanvullend onderzoek te doen. Dat is het onderzoek dat nu loopt.

Tegelijkertijd werken we er hard aan de luchtkwaliteit op Schiphol te verbeteren. Voorbeelden zijn: elektrische bussen op en rond Schiphol, elektronische ground power units, stilstaande vliegtuigen die aan de gate op elektriciteit in plaats van dieselaggregaten worden aangesloten, investering in biokerosine en investering in synthetische kerosine. In 2021 verwacht het RIVM inzicht te hebben in mogelijke lange termijn effecten. Vooruitlopend daarop werkt Schiphol aan een actieplan om ultrafijn stof te reduceren. Ons doel is dat de grondoperatie op Schiphol in 2030 emissievrij is.

- FNV is naar aanleiding van genoemde onderzoeken bezorgd over de luchtkwaliteit op Schiphol en de mogelijke gezondheidsimpact op werknemers. Delen jullie die zorg?

Een luchthaven is, net als bijvoorbeeld binnensteden of plekken rond snelwegen, een locatie met verhoogde uitstoot van emissies. Daarom werken we er hard aan de luchtkwaliteit op onze luchthavens te verbeteren (zie eerder genoemde acties).

- Volgens artsen is er een (mogelijke) relatie tussen UFS en longaandoeningen, hart- en vaatziekten, diabetes en Alzheimer. Signaleert de medische dienst / arbo-artsen van Schiphol (of partners) dat bepaalde aandoeningen onder werknemers vaker voorkomen dan verwacht zou mogen worden? Is een dergelijke analyse wel eens door Schiphol (en partners) gemaakt?

De bedrijfsarts van Schiphol signaleert niet dat bepaalde aandoeningen vaker voorkomen/worden gemeld dan zou mogen worden verwacht.

Het RIVM onderzoekt op dit moment of en zo ja welke lange termijn effecten er zijn als gevolg van blootstelling aan ultrafijnstof. Dat onderzoek ondersteunen we en volgen we op de voet. Kwaliteit van leven is een van de speerpunten van Schiphol en de inzichten uit het onderzoek kunnen helpen dat voor omwonenden van en werknemers op de luchthaven te verbeteren.

Uit het eerste deel van het onderzoek blijkt dat bij mensen kortdurende vermindering van long- en/of hartfunctie kan optreden bij verhoogde concentraties ultrafijn stof. RIVM stelt dat gemiddeld genomen deze veranderingen klein zijn en niet hoeven te leiden tot directe gezondheidsklachten. De effecten treden zowel op bij ultrafijn stof

afkomstig van vliegverkeer als bij ultrafijn stof van andere bronnen zoals wegverkeer. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de gezondheidseffecten van het vliegverkeer anders zijn dan die van het wegverkeer.